

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
4 november 2021

Ons kenmerk
3629212

nota

Nota nav verslag transgenderwetgeving

1. Aanleiding

Verslag Tweede Kamer Wijziging Boek 1 BW i.v.m. het veranderen van de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte (35 825, transgenderwetgeving).

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de bijgaande:

1. conceptnota n.a.v. het verslag; en
2. conceptnota van wijziging.

3. Kernpunten

Kern van het wetsvoorstel:

1. vervallen deskundigenverklaring: Een transgender persoon hoeft voor het wijzigen van de geslachtsregistratie bij de ambtenaar van de burgerlijke stand (abs) geen deskundigenverklaring meer over te leggen.
2. proces in twee stappen: Een zorgvuldige procedure wordt gewaarborgd door een proces in twee stappen (1. schriftelijke kennisgeving en 2. bevestiging in persoon na min. 4 en max. 12 weken).
3. schrappen leeftijdsgrens van 16 jaar: Ook kinderen jonger dan 16 jaar kunnen voortaan hun geslachtsregistratie wijzigen, enkel via de rechter.
4. nieuwe regeling voor herhaaldelijk wijzigen: Personen boven de 16 jaar kunnen een eerste of tweede wijziging doen bij de abs, evenals nu. Een derde of volgende wijziging is mogelijk na een verzoek daartoe aan de rechter i.v.m. – kort gezegd – het belang van een duurzame overheidsregistratie.

Kern van het verslag:

Verschillende fracties hebben inbreng geleverd. Over het wetsvoorstel wordt – samengevat – heel verschillend gedacht:

- De leden van de fractie van de VVD, D66, GroenLinks, PvdA en Volt zijn overwegend positief over de verschillende voorstellen in het wetsvoorstel. Dit neemt niet weg dat zij kritische vragen hebben. De fracties van D66, GroenLinks, PvdA en Volt hebben o.a. vragen over (1) de wenselijkheid (lees: belasting) van de rechterlijke toets die wordt voorgesteld voor kinderen jonger dan zestien jaar en bij herhaaldelijk wijzigen. Ook dringen de fracties van D66, GroenLinks en Volt aan op (2) het mogelijk maken van non-binaire geslachtsregistratie in de geboorteakte. Ook de

leden van de SP-fractie hebben vragen over de non-binaire geslachtsregistratie.

- BIJ1 meent dat het wetsvoorstel niet ver genoeg gaat/ tekortschiet, om onder meer deze twee redenen.
- De fracties van het CDA, de SP en ChristenUnie stellen zich neutraler op. Zij willen enerzijds geen onnodige belemmeringen in de procedure. Anderzijds vragen zij zich af of de voorgestelde procedure voldoende zorgvuldig is met het oog op de belangen van met name transgender personen, in het bijzonder minderjarige transgender personen.
- De fracties van de VVD, SP, ChristenUnie en SGP wijzen daarbij ook op de kritische geluiden in de samenleving over dit wetsvoorstel van mensen die bezorgd zijn over – heel kort gezegd – de bescherming van de fysieke integriteit van vrouwen bij misbruik van de regeling.
- De fractie van de SGP is ronduit kritisch over alle onderdelen van het wetsvoorstel, meent dat het wetsvoorstel niet rijp is voor zorgvuldige overweging en plaatst kanttekeningen van uiteenlopende aard.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
4 november 2021

Ons kenmerk
3629212

Vasthouden ingezette koers; nota van wijziging

Bottom line van uw antwoord op de vragen uit het verslag is dat u vasthoudt aan de koers die is ingezet in het wetsvoorstel. Bij nota van wijziging verduidelijkt u de wettelijke grondslag voor de informele rechtsingang: een kind jonger dan zestien kan de rechter zelf een brief schrijven als het met zijn ouder(s) een geschil heeft over de wijziging van zijn geslachtsregistratie. Het is voor een beoordeling van dit verzoek m.a.w. niet afhankelijk van zijn ouder(s).

Geen zorgen over misbruik

U geeft duidelijk aan dat u de zorgen over misbruik van de regeling door personen met kwade bedoelingen niet deelt. Het kabinet ziet geen verband tussen het – kort gezegd – oneigenlijk gebruik maken van vrouwenfaciliteiten of zelfs het lastig vallen van een andere persoon en het formeel wijzigen van de geslachtsregistratie op geboorteakte.

Toezegging wijziging Besluit burgerlijke stand: ouder uit wie het kind is geboren

U komt tegemoet aan de wens van de leden van de fracties van D66, GroenLinks, de SP, de PvdA en Volt om de transgender man uit wie het kind wordt geboren in de geboorteakte van het kind aan te duiden als "ouder uit wie het kind is geboren" i.p.v. "moeder". Dit vergt geen wijziging van de wet, maar een wijziging van het Besluit burgerlijke stand 1994. U zegt toe deze wijziging begin 2022 in consultatie te geven.

Regeling op de BES wenselijk, wijze waarop inventariseren in breder kader

Het BW BES kent geen regeling voor wijziging van de geslachtsregistratie. U geeft aan dat u de wenselijkheid hiervan onderschrijft. Vanwege de verschillen tussen de burgerlijke stand op de BES en in Europees Nederland is het niet wenselijk om een regeling voor de BES mee te nemen in het onderhavige wetsvoorstel. N.a.v. de motie Kuiken/Ceder over de introductie van het ouderschapsplan op de BES bekijkt u thans hoe verschillende onderdelen van Boek 1 BW BES meer in overeenstemming kunnen worden gebracht met het Nederlandse BW. In dit traject zal ook de regeling over de wijziging van de geslachtsregistratie worden betrokken.

Regeling non-binaire geslachtsregistratie nodig; nieuw traject

Het wetsvoorstel voorziet niet in een regeling voor een non-binaire geslachtsregistratie. U geeft in de nota n.a.v. verslag wel aan dat u het belang hiervan onderschrijft. U geeft voorts aan dat u op dit moment de mogelijkheden voor en de gevolgen van het regelen van een dergelijke optie in kaart brengt en daarover in gesprek gaat met de relevante belangenorganisaties en uitvoeringsinstanties. Het is daarna aan het nieuwe kabinet om hierin een keuze te maken.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
4 november 2021

Ons kenmerk
3629212

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Politieke opvattingen verdeeld

De politieke opvattingen over het wetsvoorstel zijn verdeeld (zie hiervoor onder kopje 3. "Kern van het verslag").

Amendement non-binaire geslachtsregistratie?

Kamerlid Lisa Van Ginneken (D66) heeft aangekondigd met een amendement te komen voor een non-binaire geslachtsregistratie. Dit strookt met de nadrukkelijke roep om wetgeving, die zowel maatschappelijk als in de uitvoeringspraktijk te horen is (burgerlijke stand en rechterlijke macht). Wetgeving lijkt inmiddels onvermijdelijk gelet op de thans ontstane rechtsonzekerheid en het belang van rechtseenheid.

Een zorgvuldig voorbereide regeling voor non-binaire geslachtsregistratie vergt onder meer consultatie, een uitvoeringstoets, financiële dekking van de naar verwachting aanmerkelijke kosten die hiermee samenhangen en advies van Afdeling Advisering van de Raad van State.

Zou deze regeling bij amendement in het onderhavige wetsvoorstel worden gevoegd, dan leidt dit tot forse vertraging van het voorliggende voorstel. Een afzonderlijk traject heeft om die reden de voorkeur.

4.2 Financiële overwegingen

Het wetsvoorstel heeft naar verwachting geen gevolgen voor de Rijksbegroting. Zou het wetsvoorstel worden uitgebreid met een regeling voor non-binaire geslachtsregistratie dan dienen de consequenties voor de Rijksbegroting in kaart te worden gebracht.

4.3 Juridische overwegingen

De Staat is aansprakelijk gesteld door S. van B. vanwege de onmogelijkheid om in Nederland een non-binaire geslachtsregistratie in de geboorteakte op te nemen. De Staat handelt daarmee volgens Van B. in strijd met artikel 8 EVRM (bescherming privéleven), en het discriminatieverbod in art. 14 EVRM. Nadat u de onderhavige nota n.a.v. verslag aan de Tweede Kamer heeft gestuurd, zal zo spoedig mogelijk contact op worden genomen met de advocaat. Vanuit MinOCW zullen S. van B. samen met belangenorganisaties worden betrokken bij het uitwerken van scenario's voor een non-binaire geslachtsregistratie.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

5.1 Toelichting

N.v.t.